

ผลกระทบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว *

ECONOMIC IMPACT OF BORDER TRADE IN THE NORTHEAST REGION

AFTER DEBUT THE VIENTIANE NEW WORLD (VNW) PROJECT

IN THE LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

กุลภัทร กมล

Kunlapat Kamol

บรรพต วิรุณราช

Banpot Wiroonrat

สุชนนี เมธิโยธิน

Suchonnee Methiyothin

มหาวิทยาลัยบูรพา

Burapha University, Thailand

E-mail: kunlapat.kamol@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ และเพื่อหาแนวทางป้องกันผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยใช้รูปแบบการแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยให้การสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลผู้ประกอบการโรงแรม นำเข้าส่งออก บริษัททัวร์บริเวณจุดผ่านแดนไทย-สปป.ลาว และผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าในจังหวัดอุดรธานีและหนองคาย สภาหอการค้าจังหวัดหนองคายและอุดรธานี 21 คน และทำการยืนยันผลด้วยวิจัยคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดที่สามารถผลักดันนโยบาย ดูแล ควบคุม กฎ ระเบียบทางการค้า และการอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน จำนวน 3 คน เพื่อสรุปแนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชน สปป. ลาว ที่เดินทางเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัด

* Received 9 August 2019; Revised 13 September 2019; Accepted 18 September 2019

หนองคายในวันเสาร์-อาทิตย์และวันต้นเดือน จำนวน 400 คน เพื่อสอบถามความเห็นของประชาชน สปป. ลาว และแนวโน้มการจับจ่ายฝั่งไทยในอนาคตหลังจากมีเมืองใหม่ในนครเวียงจันทน์ สปป. ลาว ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย Independent sample t-test, One-Way ANOVA F-test และ Multiple Regression Analysis (MRA)

ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยต้นที่สามารถส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยการประหยัดภาษีนำเข้า โดยมีค่า $F = 4.100$ Sig. = 0.003 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.360 ในขณะที่ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนด้านภาษี ปัจจัยด้านการประหยัดค่าขนส่ง และปัจจัยด้านการประหยัดเวลาในการจับจ่าย ไม่ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นได้ แนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการสร้างเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว มีดังนี้ 1) ยกกระตือรือร้นการค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสตลาด เน้นการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรมสร้างความร่วมมือธุรกิจท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 2) พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและเมืองชายแดน เพื่อรองรับการเชื่อมโยงในระดับนานาชาติ 3) พัฒนาคมนาคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนของจีนใน สปป. ลาว ให้ไทยมีความมั่นคงและอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน และ 4) ปรับตัวมาตรการภาษีจากผลกระทบรัฐบาลลาวขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากไทย

คำสำคัญ: ผลกระทบ, เศรษฐกิจ, การค้าชายแดน, นครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว

Abstract

This research aims to study to study factors that affecting the northeast border trade economy after debate the Vientiane New World (VNW) and find ways to prevent the negative effects of the northeast border trade economy after debate the Vientiane New World (VNW) in the Lao People's Democratic Republic. The researcher used the mixed methodology that consisting of qualitative research by in-depth interviews 21 of hotel operators, importers, exporters, tour agencies, car rental operators in Udon Thani and Nong Khai and Council of Nong Khai and Udon Thani Chamber of Commerce. A result confirmation consisted in-depth interviews 3 of top-level officials that can push policies to control trade regulations and facilitation of border trade and border trade to summarize ways to prevent the negative effects of the northeast border trade economy for

Vientiane New World (VNW). A quantitative research used 400 questionnaires on the opinions of the people of Laos PDR traveling to spend in Udon Thani and Nong Khai Province on Saturday - Sunday and the beginning of the month to inquire about the opinion of the people of Laos PDR and the trend of Thai shoppers in the future after the Vientiane New World (VNW) which uses statistics to analyze the data such as percentage, mean, Independent sample t-test, One-Way ANOVA F-test and Multiple Regression Analysis (MRA).

The results showed that:

the main factors affect the future shopping trend after the Vientiane New World (VNW) occurred at the significant level of 0.05 is the import tax saving factors with the value of $F = 4.100$ Sig. = 0.003 and the decision coefficient (R Square) equal to 0.360. While the factor of tax cost reduction freight saving factor and the factors of saving time in shopping does not affect the future shopping trend after the Vientiane New World (VNW) is debute. Guidelines to prevent the negative impact of the northeast trade economy that corresponds to the context of the change cause from the new city in Vientiane, Lao PDR are as follows: 1) Raise the level of trade and service to meet standards keep up with the changing market trends focusing on personnel development, organizing activities for cooperation in tourism businesses and facilities. 2) Develop the city center of prosperity and border cities to support international links. 3) Developing people and society to be ready to changes from Chinese investment in Lao PDR for Thailand to be stable and live happily together and 4) adjust tax measures from the impact of the Lao government on importing goods from Thailand.

Keywords: Impact, Economy, Border Trade, Vientiane Capital Lao PDR

บทนำ

ในปัจจุบัน การส่งออกจัดได้ว่าเป็นแหล่งรายได้หลักของหลายประเทศในโลก เนื่องจากพรมแดนการค้าของโลกไม่เคยหยุดนิ่งการค้าและเส้นทางการค้าที่สำคัญไม่เพียงปรากฏขึ้นจากเวทีการค้ากับประเทศมหาอำนาจในระดับโลกเท่านั้นสถานการณ์ปัจจุบันที่เศรษฐกิจประเทศพัฒนาแล้วทั้งสหรัฐฯ สหภาพยุโรป ยังไม่ส่งสัญญาณการฟื้นตัวที่ชัดเจน แต่ประเทศไทยยังสามารถแสวงหาโอกาสทางการค้าได้จากการค้าที่ปรากฏขึ้นตามขอบพรมแดนของประเทศและพื้นที่ที่มีการเคลื่อนไหวของสินค้าและบริการข้ามพรมแดนนั่นเองที่ถูกเรียกว่า

“ตลาดการค้าชายแดน” การค้าชายกับประเทศเพื่อนบ้านในรูปการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดนเป็นความหวังสำคัญในการขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (Nopparat Wongwittayaphanich Chitra Rojprasertkul and Sermsit Chomedsri, 2011) ปัจจุบันมูลค่าการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดนมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 6 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย โดยพิจารณาในพื้นที่ด่านศุลกากรจังหวัดหนองคายที่มีปริมาณการค้าชายแดนกับ สปป. ลาว สูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (Office of the National Economic and Social Development Board, 2012) ด่านศุลกากรจังหวัดหนองคายเชื่อมติดกับนครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากมีด่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าที่สำคัญระหว่างประเทศซึ่งจะนำสินค้าจากไทยเพื่อส่งต่อไปยังแขวงต่าง ๆ รวมทั้งส่งผ่านไปยังประเทศเวียดนามและจีนและ สปป. ลาว เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกทางทะเลแต่มีเส้นทางการคมนาคมระหว่างประเทศที่สามารถเชื่อมต่อ (Land Link) จากไทยไปประเทศที่สามในอนุภูมิภาคได้

ในปัจจุบันภาวะการค้าชายแดนไทย-ลาวทางด้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทิศทางการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ไทยค้าขายกับลาวมากขึ้น (Office of Industrial Economics, 2011) ในปี พ.ศ. 2553 สปป. ลาว ได้ก้าวข้ามจากการเป็นประเทศรายได้ต่ำ โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย คาดว่า ในปี พ.ศ. 2555 ที่ผ่านมารายได้ต่อหัวของ สปป. ลาว อยู่ที่ประมาณ 1,450 ดอลลาร์ฯ และประเมินว่าจะมีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของระดับดังกล่าวได้ประมาณปี พ.ศ. 2563 (ค.ศ. 2020) โดยหากเปรียบเทียบกับจังหวัดของไทย อาจกล่าวได้ว่าปัจจุบัน สปป. ลาว มีรายได้ต่อหัวใกล้เคียงกับจังหวัดมหาสารคาม หนองคาย และชัยภูมิ แต่ในอีกไม่ถึง 10 ปีข้างหน้า อาจมีกำลังซื้อสูงขึ้นมาทัดเทียมกับจังหวัดขอนแก่นในปัจจุบันได้ จึงอาจกล่าวได้ว่า อำนาจซื้อของชาวลาวที่เพิ่มสูงขึ้น เป็นการเพิ่มทางเลือกในการใช้จ่ายบริโภคสินค้าได้หลากหลาย จากข้อมูล รายได้ที่เกิดจากนักท่องเที่ยว สปป. ลาวปี พ.ศ. 2553 พบว่า ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่ชาว สปป. ลาว ข้ามฝั่งมาจับจ่ายในไทยเฉลี่ยวันละ 3,087 บาท รวมกว่า 12,397 ล้านบาทต่อปี มีอัตราการเติบโตร้อยละ 16.07 เทียบกับปี พ.ศ. 2552 โดยพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สปป. ลาว ที่นิยมเดินทางผ่านพรมแดนจากข้อมูลของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า การเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว จังหวัดหนองคายมากที่สุด ส่วนใหญ่จะเดินมาข้ามฝั่งมาเองแบบอิสระสำหรับผู้ที่ไม่มียอดนำขบวนและนิยมเช่ารถตู้ฝั่ง จังหวัดหนองคายเพื่อซื้อสินค้า เดินเที่ยวห้างสรรพสินค้าในฝั่งไทยและทานอาหารรวมทั้ง เยี่ยมญาติ ด้านการเดินทางเข้ามารักษาตัว, พบแพทย์มีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวลาวที่มีรายได้ค่อนข้างดี (Ministry of Tourism and Sports, 2011) ส่วนประเภทสินค้าและบริการที่นิยมมาจับจ่ายและใช้บริการจากงานวิจัยเรื่อง ทศคนคิผู้บริโภคชาวลาวต่อสินค้าและบริการที่มีศักยภาพส่งออกของ SMEs ไทย พบว่า สินค้าจากไทยที่ผู้บริโภค

ลาวซื้อบ่อยที่สุด คือ เสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาคือ อุปกรณ์ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 26 อะไหล่รถยนต์ (รวมถึงยางรถยนต์) ร้อยละ 14 อื่น ๆ ร้อยละ 10 อัญมณี และเครื่องประดับร้อยละ 5 และชิ้นส่วนเครื่องจักรการเกษตรร้อยละ 5 ส่วนบริการจากไทยที่ผู้บริโภคคนลาวใช้บ่อยที่สุดคือ ร้านอาหารโดยเฉพาะสไตน์ Modern มากถึงร้อยละ 61 รองลงมาคือ ร้านกาแฟร้อยละ 18 คลินิกเสริมความงามร้อยละ 9 ประดับยนต์ และบริการตัดเครื่องเสียงร้อยละ 5 อื่น ๆ ร้อยละ 4 สปา และนวดแผนโบราณร้อยละ 3 ร้านอาหาร (Prasert Wichitnopparat, 2014)

จากข้อมูลข้างต้นอาจจะกล่าวได้ว่าสปป. ลาว มีปัจจัยเกื้อหนุนที่ทำให้ไทย และ สปป. ลาว ค้าขายกันมากขึ้น และ สปป. ลาว เอง ก็ได้เข้าเป็นสมาชิกลำดับล่าสุดขององค์การการค้าโลก (World trade organization: WTO) และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN economic community: AEC) (Exim Bank of Thailand, 2013) สปป. ลาว จึงริบเร่งที่จะพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยเฉพาะนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศและเป็นเขตการปกครองพิเศษอยู่ตรงข้าม จังหวัดหนองคาย (Department of Trade Negotiations, 2012) ซึ่งถือเป็นใจกลางความเจริญและศูนย์กลางการเจรจาติดต่อธุรกิจที่สำคัญของ สปป. ลาวส่งผลให้รัฐบาล สปป. ลาว อนุมัติให้มีการดำเนิน โครงการ “โลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ หรือ Vientiane New World” ซึ่งเป็นโครงการลงทุนของประเทศจีนร่วมกับ สปป. ลาว ในนามบริษัท CAMCE Investment (Lao) Co Ltd. ซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เสินเจิ้น โดยโครงการโลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ (Vientiane New World) ใช้เงินลงทุนกว่า 600 ล้านดอลลาร์ บนเนื้อที่สัมปทานริมฝั่งแม่น้ำโขงรวม 42 เฮกตาร์ (เกือบ 263 ไร่) ซึ่งในนั้นจะมีพื้นที่สำหรับก่อสร้างราว 700,000 ตารางเมตร ประกอบด้วยที่อยู่อาศัยระดับหรู ห้างสรรพสินค้า โรงแรมระดับ 5 ดาว 1 หลัง อพาร์ทเมนต์ และอาคารศูนย์ธุรกิจทันสมัยกลายเป็นเขตเมืองใหม่ทันสมัยงามตา และเป็น “แลนด์มาร์ก” อีกแห่งหนึ่งของเมืองหลวง จะใช้เวลาดำเนินการ 6-8 ปี โดยรวมเอาสิ่งอำนวยความสะดวกซึ่งมีความทันสมัยและเอื้อต่อการทำธุรกิจรวมทั้งที่อยู่อาศัยระดับบนไว้ (Exim Bank of Thailand, 2013) จะเห็นได้ว่าโครงการโลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ (Vientiane New World) เป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ทันสมัยและสำคัญมากที่สุดโครงการหนึ่งในนครหลวงเวียงจันทน์โครงการดังกล่าวจะสามารถดึงดูดนักลงทุนและนักท่องเที่ยวต่างชาติให้หันมาสนใจลาวมากขึ้นส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศโดยได้ (Banphot Wirunrat, 2015)

มีการคาดการณ์ว่าจะช่วยสร้างงานมากกว่า 5,000 ตำแหน่งในลาว อีกทั้งโครงการดังกล่าวยังอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว มีการวางแผนพัฒนาความเจริญความทันสมัยให้สามารถอยู่ได้อย่างกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมและเอกลักษณ์ของเวียงจันทน์ (Senate Secretariat Foreign

Language Office, 2015) นอกจากโครงการโลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ (Vientiane New World) แล้วนครหลวงเวียงจันทน์ยังมีโครงการขนาดใหญ่อื่น ๆ ที่กำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้าง อาทิโครงการ Mega Mall (โครงการก่อสร้างแหล่ง ช้อปปี้งขนาดใหญ่) และโครงการก่อสร้าง โรงแรม 5 ดาวและศูนย์การค้า ซึ่งสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่า สปป. ลาว กำลังมุ่งหน้าสู่ ความเป็นสากลอย่างไม่หยุดยั้งเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของ ประเทศประกอบกับมีระบบสาธารณูปโภคครบครันซึ่งรัฐบาล สปป. ลาว ตั้งเป้าหมายเพิ่มเป็น 25 แห่งภายในปี พ.ศ. 2563 ส่งผลให้ สปป. ลาว มีศักยภาพสูงในการรองรับกิจกรรมทาง การค้าและการลงทุนที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกมากในอนาคตอีกทั้งยังเป็นปัจจัยกระตุ้นเศรษฐกิจ ให้ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8 ต่อปีสอดคล้องกับเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้ (Exim Bank of Thailand, 2013) ประเด็นเรื่องโครงการโลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ (Vientiane New World) จากการประชุมวิชาการระดมความคิดเห็นเรื่องการค้าการลงทุนชายแดนที่ผู้วิจัยเข้าร่วม เมื่อวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2558 ร่วมกันระหว่าง 4 หน่วยงาน 1) วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ 2) กรม กิจการชายแดนทหาร 3) นักธุรกิจไทยที่ไปลงทุนกับ สปป. ลาว และ 4) ผู้บริหารจากสมาคม นักธุรกิจหนุ่มแห่งชาติลาว ประเด็นจากบทสัมภาษณ์ถึงปัญหาการค้าชายแดนต่าง ๆ ในเบื้องต้นเชื่อว่าจากเดิมที่ประชาชน สปป. ลาว ข้ามแดนมา จังหวัดหนองคายและจังหวัด อุดรธานีเพื่อจับจ่ายสินค้าอุปโภคบริโภค รักษาพยาบาล เรียนหนังสือ แต่ในอนาคตเมื่อหันไป มองโครงการ โครงการโลกใหม่แห่งเวียงจันทน์ (Vientiane New World) สร้างเสร็จ อาจส่งผล กระทบทำให้ประชาชน สปป. ลาว เดินทางข้ามแดนมาไทยลดลง ส่งผลให้การค้าชายแดนไทย และ สปป. ลาว ลดลงด้วย หลายฝ่ายลงความเห็นว่า ประชาชนชาวอุดรธานีและหนองคายเอง ยังเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ย่อมไม่มีผลดีกับประเทศไทย ซึ่งการยกระดับ การค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสตลาด เน้นการพัฒนา บุคลากร จัดกิจกรรม สร้างความร่วมมือธุรกิจท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ในขณะที่การพัฒนาเมือง ศูนย์กลางความเจริญและเมืองชายแดน เพื่อรองรับการเชื่อมโยงในระดับนานาชาติเป็นสิ่ง สำคัญที่ภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก ในขณะเดียวกันก็ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคนและ สังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนของนักลงทุนชาวจีนใน สปป. ลาว ให้ไทยมี ความมั่นคง และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน รวมถึงการปรับตัวมาตรการภาษีจากผลกระทบบริษัท ลาวขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากไทย ซึ่งจะส่งผลต่อการนำเข้าและส่งออกของผู้ประกอบการตาม แนวชายแดนได้

ดังนั้นรัฐและองค์การภาคเอกชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรริบหามาตรการคุ้มครองธุรกิจ และอุตสาหกรรมของไทยตั้งแต่วินาที (Chutha Thienthai, 2012) ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นที่มาของ การศึกษาแนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่เป็นผลจากการสร้างเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มรูปแบบและโอกาสของการค้าจากมุมมองของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางและกลยุทธ์ป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้า เพื่อให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนและภาคส่วนอื่น ๆ ของไทยได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น ถึงแม้จะมีการเปิด Vientiane New World แล้วก็ก็ตาม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อหาแนวทางป้องกันผลกระทบทางลบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

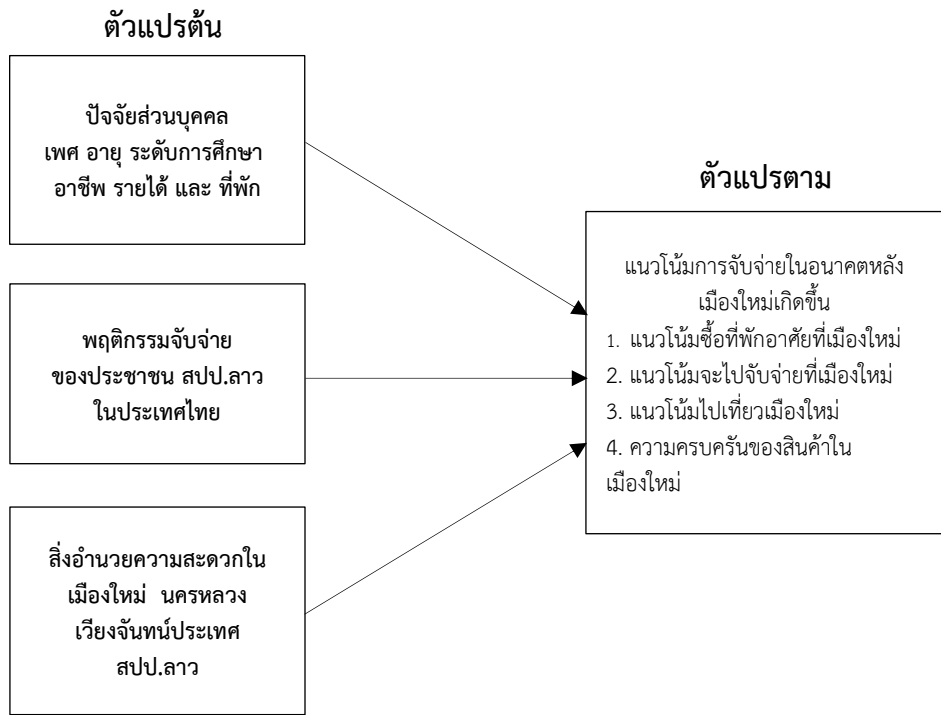
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลผู้ประกอบการโรงแรม นำเข้าส่งออก บริษัททัวร์บริเวณจุดผ่านแดนไทย-สปป.ลาว และผู้ประกอบการธุรกิจรถเช่าในจังหวัดอุดรธานีและหนองคาย สภาหอการค้าจังหวัดหนองคายและอุดรธานี ถึงการจับจ่ายของประชาชน สปป.ลาว และแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังจากมีเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว 21 คน และทำการยืนยันผลด้วยวิจัยคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดที่สามารถผลักดันนโยบาย ดูแล ควบคุม กฎ ระเบียบทางการค้าและการอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน จำนวน 3 คน เพื่อสรุปแนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือสำหรับเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นประชาชน สปป. ลาว ที่เดินทางเข้ามาจับจ่ายใช้สอยในจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองคายในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันต้นเดือน จำนวน 400 คน เพื่อสอบถามความเห็นของประชาชน สปป. ลาว และแนวโน้มการจับจ่ายฝั่งไทยในอนาคตหลังจากมีเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว ซึ่งใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย Independent sample t-test, One-Way ANOVA F-test และ Multiple Regression Analysis (MRA) โดยมีขั้นตอนการวิจัย เริ่มจากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกพร้อมตรวจสอบคุณภาพโดยการทดสอบค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งผลการทดสอบมีค่า IOC มากกว่า 0.60 ทุกข้อคำถาม แล้วจึงนำไปลงพื้นที่สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักแนวชายแดนจังหวัดอุดรธานีและหนองคาย สรุปผลการ

สัมภาษณ์และนำข้อมูลที่ได้ไปจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน สปป. ลาว และแนวโน้มการจับจ่ายฝั่งไทยในอนาคตหลังจากมีเมืองใหม่ในนครเวียงจันทร์ สปป. ลาว 400 ชุด พร้อมตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามโดยการทดสอบค่า IOC และค่า ความเชื่อมั่น (Reliability) จากการ Try out 30 ชุด ซึ่งข้อคำถามมีค่ามากกว่า 0.70 แล้วจึง นำแบบสอบถามที่ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงปริมาณพื้นที่ตามแนวชายแดนจังหวัดอุดรธานีและ หนองคาย แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์เพื่อแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก ทำ การลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำไปสู่การสรุปผลการวิจัย รวมถึงการจัดทำ ข้อเสนอแนะ และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้าย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดการค้า ชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กับ สปป.ลาว แนวคิดพฤติกรรมผู้บริโภคชาวสปป.ลาว แนวทางการเตรียมความพร้อมป้องกันผลกระทบทางลบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ ทำการสังเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับกรอบแนวคิดการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยหรือตัว แปรต้น ที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และที่พัก ปัจจัยด้านพฤติกรรมจับจ่ายของประชาชน สปป.ลาว ในประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย 11 ปัจจัย ได้แก่ 1) เหตุผลในการเดินทางข้ามฝั่งมา 2) ประเภท สินค้าที่ต้องการจับจ่าย 3) ประเภทบริการที่ต้องการจับจ่าย 4) สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดอุดรธานี 5) สิ่งดึงดูดใจในจังหวัดหนองคาย 6) ผู้ร่วมเดินทาง 7) วันที่เดินทาง 8) การประชาสัมพันธ์ 9) จำนวนวันที่มาจับจ่าย 10) ค่าใช้จ่ายโดยประมาณ 11) กิจกรรมในการท่องเที่ยว และปัจจัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองใหม่ นครหลวงเวียงจันทร์ประเทศ สปป.ลาว ใน ขณะเดียวกันก็ได้ตัวแปรตามด้านแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น ซึ่ง ประกอบไปด้วยตัวแปรย่อย 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) แนวโน้มซื้อที่พักอาศัยที่เมืองใหม่ 2) แนวโน้ม จะไปจับจ่ายที่เมืองใหม่ 3) แนวโน้มไปเที่ยวเมืองใหม่ และ 4) ความครบครันของสินค้าในเมือง ใหม่ โดยผู้วิจัยสามารถเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ของกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เดินทางข้ามมามาใช้จ่ายฝั่งไทยส่วนใหญ่ มีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นผู้มีรายได้ระหว่าง 5,001 บาท ถึง 10,000 บาท ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยอยู่ในนครหลวงเวียงจันทน์

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านปัจจัยส่วนบุคคลกับค่าเฉลี่ยความต่างของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น

ปัจจัยส่วนบุคคล	Sum of Squares	df	F	Sig.
เพศ	-	448	0.008	0.149
อายุ	129.555	448	0.535	0.750
ระดับการศึกษา	128.746	448	4.653*	0.010
อาชีพ	129.557	449	1.746	0.123
รายได้	129.557	449	1.069	0.381
ที่พัก	-	448	27.364*	0.000

จากตารางที่ 1 พบว่า ความแตกต่างของระดับการศึกษาและที่พักของประชาชน สปป.ลาว ในไทย มีค่าเฉลี่ยของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นแตกต่างกัน ในขณะที่ความแตกต่างของเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ของประชาชน สปป.ลาว ในไทย จะมีค่าเฉลี่ยของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานด้านพฤติกรรมใช้จ่ายของประชาชน สปป.ลาว กับค่าเฉลี่ยความต่างของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น

พฤติกรรมใช้จ่าย	Sum of Squares	df	F	Sig.
เหตุผลในการเดินทางข้ามฝั่งมา	129.557	449	1.092	0.364
ประเภทสินค้าที่ต้องการใช้จ่าย	129.557	449	1.389	0.227
ประเภทบริการที่ต้องการใช้จ่าย	129.557	449	1.728	0.127
สิ่งดึงดูดในจังหวัดอุดรธานี	129.028	447	2.580	0.260
สิ่งดึงดูด ในจังหวัดหนองคาย	125.878	445	0.707	0.587
ผู้ร่วมเดินทาง	129.407	448	3.669*	0.006
วันที่เดินทาง	128.149	448	3.513*	0.008
การประชาสัมพันธ์	129.104	448	1.037	0.388
จำนวนวันที่มาใช้จ่าย	125.830	436	5.142*	0.002
ค่าใช้จ่ายโดยประมาณ	128.601	442	5.329*	0.000
กิจกรรมในการท่องเที่ยว	129.086	448	0.679	0.639

จากตารางที่ 2 พบว่า ความแตกต่างของผู้ร่วมเดินทาง วันที่เดินทาง จำนวนวันที่มาใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายโดยประมาณของประชาชน สปป.ลาว ในไทย มีค่าเฉลี่ยของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นแตกต่างกัน ในขณะที่ความแตกต่างของเหตุผลในการเดินทาง ประเภทสินค้าที่ต้องการ ประเภทบริการที่ต้องการ สิ่งดึงดูด รูปแบบการเดินทาง การประชาสัมพันธ์ และกิจกรรมในการท่องเที่ยวของประชาชน สปป.ลาว ในไทย จะมีค่าเฉลี่ยของแนวโน้มการใช้จ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น ไม่แตกต่างกัน

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเชิงเส้นอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(ค่าคงที่)	2.329	0.132		17.602	0.000		
การประหยัดภาษีนำเข้า	0.097	0.045	0.150	2.148*	0.032	0.445	2.247
การลดต้นทุนด้านภาษี	0.006	0.054	0.009	0.117	0.907	0.381	2.623
การประหยัดค่าขนส่ง	0.039	0.044	0.065	0.888	0.375	0.399	2.504
การประหยัดเวลาในการจับจ่าย	-0.009	0.035	-0.017	-0.248	0.804	0.482	2.075
R	0.189						
R Square	0.360						
Adjusted R Square	0.270						
F-ratio	4.100*	(0.003)					

Dependent Variable: แนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น

*P-value < 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีค่า VIF ไม่เกิน 10 จึงไม่เกิดปัญหาการสหสัมพันธ์กัน (Multicollinearity) ระหว่างตัวแปร ทดสอบค่าสถิติทดสอบ F ได้เท่ากับ 4.100 หมายความว่า ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มมีค่าเป็น 4.100 เท่าของค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม ค่า Sig. = 0.003 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงว่าสามารถปฏิเสธสมมติฐาน H_0 หมายความว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองใหม่ สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์อย่างน้อย 1 ปัจจัย ที่สามารถพยากรณ์แนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) ระหว่างตัวแปรต้น/ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ 0.189 หมายความว่า ตัวแปรทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อกันร้อยละ 18.90 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) เท่ากับ 0.360 หมายความว่า ตัวแปรด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองใหม่ สปป.ลาว นครหลวงเวียงจันทน์ สามารถขจัดความผิดพลาดที่เกิดจากการพยากรณ์แนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นได้ร้อยละ 36.00 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว (Adjusted R Squarer) เท่ากับ 0.270

ตัวแปรปัจจัยต้นที่สามารถส่งผลต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยการประหยัดภาษีนำเข้า ในขณะที่ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนด้านภาษี ปัจจัยด้านการประหยัดค่าขนส่ง และปัจจัยด้านการประหยัดเวลาในการจับจ่าย ไม่ส่งผลต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นจึงสามารถแสดงสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Unstandardized } \hat{Y}_{\text{แนวโน้ม}} &= 2.329 + 0.097X_1^* + e \\ \text{Standardized } Z\hat{Y}_{\text{แนวโน้ม}} &= 0.150Z_{X_1} \end{aligned}$$

จากสมการพยากรณ์ Unstandardized ในข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยด้านการประหยัดภาษีนำเข้าส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีค่า $t = 2.148$ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า หากไม่มีปัจจัยด้านการประหยัดภาษีนำเข้า จะทำให้แนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นอยู่ที่ระดับ 2.329 หน่วย แต่พอมีปัจจัยด้านการประหยัดภาษีนำเข้ามาสนับสนุน ก็จะทำให้แนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นมีค่ามากขึ้น ในขณะที่ตัวแปรต้น/ ตัวแปรอิสระตัวอื่น ๆ ไม่ได้ส่งผลต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้นเลย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อหาแนวทางป้องกันผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

แนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการสร้างเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป. ลาว มีดังนี้

1. ยกระดับการค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน หันต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสตลาด เน้นการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรม สร้างความร่วมมือธุรกิจท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจากความเห็นของสภาหอการค้าจังหวัดหนองคายและอุดรธานี ระบุว่า โดยสรุปว่า ปัจจุบันการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการมีความรุนแรงมากกว่าในอดีต ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพทั้งสินค้าและบริการ รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับตามสากล ก็จะช่วยให้อัตราความสามารถทางการแข่งขันของผู้ค้าเพิ่มขึ้นได้

2. พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและเมืองชายแดน เพื่อรองรับการเชื่อมโยงในระดับนานาชาติ ซึ่งจากความเห็นของผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกและบริษัททัวร์บริเวณจุดผ่านแดนไทย-สปป.ลาว ที่ระบุว่า โลกไร้พรมแดนในปัจจุบันจะเป็นตัวกำหนดการ

พัฒนาระดับประเทศและระดับโลก การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการค้าขายระหว่างประเทศ ซึ่ง จะเกิดขึ้นได้จะต้องมาจากการพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง ชายแดน เพื่อให้เกิดการความเข้มแข็งเชิงโครงสร้าง แล้วจึงพัฒนาไปสู่โครงข่ายระดับนานาชาติ ต่อไป

3. พัฒนาคมนาคมและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนของจีนใน สปป. ลาว ให้ไทยมีความมั่นคง และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ซึ่งจากความเห็นของสภาหอการค้า จังหวัดหนองคายและอุดรธานี ที่ระบุว่า การเตรียมความพร้อมรับมือจากการลงทุนจากนัก ลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในเมืองไทยและประเทศเพื่อนบ้าน จะช่วยให้ผู้ประกอบการ สามารถที่จะรับมือกับผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจที่มีนายทุนต่างชาติเป็นเจ้าของได้

4. ปรับตัวมาตรการภาษีจากผลกระทบรัฐบาล สปป. ลาวขึ้นภาษีนำเข้าสินค้า จากไทย ซึ่งจากความเห็นของผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกและสภาหอการค้าจังหวัดหนองคายและ อุดรธานี ที่ระบุว่า สปป. ลาว ได้มีมาตรการด้านภาษีนำเข้าสินค้าจากประเทศไทย ซึ่งจะส่งผล กระทบต่อการส่งออกและนำเข้าสินค้าของประเทศไทยโดยตรง การปรับตัวตามมาตรการด้าน ภาษีของผู้ประกอบการนำเข้า ส่งออก จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถรับมือและเตรียมพร้อม กับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ได้โดยไม่เดือดร้อนจนเกินไป

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาในข้างต้น ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยต้นที่ สามารถที่ ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดน ตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยการประหยัดภาษีนำเข้า สอดคล้องกับ Thanyathip Sripana (Thanyathip Sripana, 2010) ที่กล่าวว่า ส่วนใหญ่ชาว ลาวจะข้ามมายังฝั่งไทยเพื่อซื้อหาสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อไปใช้ในครัวเรือนหรือขายในท้องถิ่น ตน โดยสินค้านั้นไม่ได้มีการคิดภาษีเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ในขณะที่ Lovelock and Wright (Lovelock, C. H., & Wright, L., 1999) กล่าวว่า การรับรู้ของผู้บริโภคที่ได้จากปัจจัยต่าง ๆ นั้น มีผลต่อการประเมินการเลือกสินค้าและบริการ เนื่องจากผู้บริโภคจะนำข้อมูลได้รับมา ใช้ การประเมิน 3 วิธี คือ 1) การพิจารณาจากเอกสารหรือข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากการ โฆษณา แผ่นพับ เว็บไซต์ ซึ่งรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาประเมินผลเลือกธุรกิจบริการ 2) การปรึกษากับบุคคลอื่น ทั้งที่เป็นเพื่อน บุคคลในครอบครัวหรือแม้แต่ผู้ที่เคยใช้บริการ มาแล้ว และ 3) การไปที่ธุรกิจบริการด้วยตนเอง เพื่อต้องการประเมินในการเลือกธุรกิจบริการ จากลักษณะการให้บริการ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมของธุรกิจ ซึ่งผู้บริโภคไม่สามารถ ทราบได้ว่าธุรกิจบริการมีการบริการที่ดีหรือไม่ ผู้บริโภคสามารถประเมินธุรกิจบริการได้จาก

ลักษณะทางกายภาพที่จับต้องได้ (Bitner, M. J., 1990) สอดคล้องกับ Department of International Trade Promotion (Department of International Trade Promotion, 2014) ที่กล่าวว่า เมืองใหม่จะมีสินค้าแบรนด์เนมที่ถูกกว่าท้องตลาดเพราะภาชนะนำเข้าจะไม่มาก เช่นเมืองอื่น ๆ ในประเทศ เพื่อนบ้าน ซึ่งจะทำให้แนวโน้มการซื้อสินค้าและบริการในเมืองใหม่จะมากขึ้น เพราะประชาชนมีความตั้งใจที่จะเดินทางไปจับจ่ายใช้สอยตั้งแต่แรก สอดคล้องกับ Exim Bank of Thailand (Exim Bank of Thailand, 2013) ที่กล่าวว่า ในภาพรวมจากแผนกค้นคว้าเศรษฐกิจมหภาคของ สปป.ลาว พบว่า ในปี พ.ศ. 2556 ที่ผ่านมา การบริโภคของครัวเรือนชาวลาวยังคงขยายตัว โดยมีอัตราแนวโน้มการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคระยะยาว และระยะสั้นเพิ่มขึ้น ซึ่งร้อยละ 22 ยังคงทานอาหารนอกบ้านทุกวันหรือเกือบทุกวัน โดยเฉพาะอาหารกลางวันที่คนวัยทำงานมักไปรับประทานอาหารในร้านใกล้ ๆ ที่ทำงาน ชาวลาวยังคงนิยมบริโภคของไทยมากกว่าสินค้าจากประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ซึ่งคุ้นเคยและนิยมสินค้าอุปโภคบริโภคของไทยเป็นอย่างดี และทั่วไปแล้วร้อยละ 45 นิยมซื้อเป็นห่อเล็ก ๆ ครัวละ 1-2 ชิ้น ในร้านค้าปลีก ในขณะที่เดียวกันสิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองใหม่จะมีการพัฒนาในระดับมากเพื่อรองรับประชาชนที่จะเดินทางเข้ามาเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ Chan (Chan, K., 1999) ที่กล่าวว่า ประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาว มีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจไปยังเขตจีนตอนใต้ ทำให้เกิดการเข้ามาลงทุน และเข้ามาแสวงหาช่องทางตลาดใหม่ ๆ ใน สปป.ลาว มากขึ้น จากการมุ่งเน้นการตลาดในเมืองใหญ่ของจีนขยายไปยังทางตอนใต้ของประเทศจีน ในขณะที่ Angeles (Angeles, V. M., 2015) พบว่า นโยบายในดึงดูดการลงทุน และการเชื่อมโยงของระบบการขนส่งที่ดีส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเมืองที่มีศักยภาพได้ นัยยะต่อประเทศไทยจากการที่ประเทศจีนเข้ามาสร้างเมืองใหม่ใน สปป.ลาว เป็นสิ่งท้าทายให้ผู้ประกอบการไทยต้องปรับกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อเตรียมพร้อมรับการแข่งขันจากสินค้าราคาถูกของจีนที่คาดว่าจะเป็นคู่แข่งในอนาคตได้

2. แนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจจากการค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือที่สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลจากการสร้างเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ สปป.ลาว ผลการศึกษาพบว่า

2.1 ยกระดับการค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสตลาด เน้นการพัฒนาบุคลากร จัดกิจกรรม สร้างความร่วมมือทางธุรกิจท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สอดคล้องกับ Exim Bank of Thailand (Exim Bank of Thailand, 2013) ที่กล่าวว่า โครงการ Vientiane new world จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติระดับบนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในนครหลวงเวียงจันทน์เพิ่มขึ้น ด้วยที่พักอาศัยที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและได้มาตรฐานระดับสากล ประกอบกับศูนย์รวมแหล่งช้อปปิ้ง และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อาทิ วัดศรีสะเกษ และพระธาตุหลวง ซึ่งเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวสำคัญของนครหลวงเวียงจันทน์ จึงเป็นโอกาสสำหรับนักลงทุนไทยในการเข้าไปลงทุน ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้อง อาทิ โรงแรม ร้านอาหาร สปา ธุรกิจนันทนาการ และรถเช่า

2.2 พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและเมืองชายแดน เพื่อรองรับการเชื่อมโยงในระดับนานาชาติ สอดคล้องกับ Farkhod (Farkhod, T., 2006) ที่กล่าวว่า การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันมากขึ้น (Complex interdependence) เป็นการการสร้างความมั่นคงของประเทศ อาจทำได้โดยการแสวงหาพันธมิตรในรูปแบบของการเข้าร่วมกลุ่มกันเพื่อ ถ่วงดุลกับประเทศที่มีอำนาจเพิ่มขึ้น และให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกที่มากระทบต่อความมั่นคงโดยเฉพาะเรื่องของผลกระทบด้านลบ โดยครอบคลุมไปถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย ในขณะที่เดียวกัน Pierre & Penner (Pierre, O., & Penner, G., 2009) ยกตัวอย่างว่า กวนซี หรือกงสี เป็นเหมือนประเพณีของจีนที่มักสร้างความสัมพันธ์และขยายเครือข่าย เหล่านี้ไปในหลาย ๆ ทิศทางและมุ่งหวังให้ความสัมพันธ์เหล่านี้ดำรงยาวนานอ้างรักษา เครือข่ายไว้ ด้วยการให้ความช่วยเหลือในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างกัน โดยเฉพาะที่ว่า หากขอให้ใครช่วยมากเท่าไร หมายถึง ยิ่งติดหนี้คนเหล่านี้มากเท่านั้นและอาจกลายเป็นเหมือนวงจรที่ไม่รู้จบ

2.3 พัฒนาคคนและสังคมให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงจากการลงทุนของเงินใน สปป. ลาว ให้ไทยมีความมั่นคง และอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน สอดคล้องกับ Songrit Phonngern (Songrit Phonngern, 2009) ที่กล่าวว่า จีนได้นำเงินลงทุนเข้าไปใน สปป.ลาว มากขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นการลงทุนที่ครอบคลุมไปทั่วทุกภาคใน สปป.ลาว โดยจากบริษัทของต่างชาติได้รับสัมปทานจากรัฐบาล สปป.ลาว กว่า 80 บริษัทใน 100 กว่าโครงการนั้น ปรากฏว่าเป็นเงินถึง 40 กว่าบริษัทที่ดำเนินการในกว่า 60 โครงการ โดยที่ถือว่าเป็นการลงทุนขนาดใหญ่ที่สุดของเงินในเวลานี้ก็คือการขุดค้นแร่บ็อกไซต์ และก่อสร้างโรงงานผลิตอลูมิเนียมในภาคใต้ของ สปป.ลาว ด้วยเงินทุนมากถึง 4,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และหากมีการลงทุนขุดค้นแร่ธาตุในทุกโครงการที่กล่าวมานี้จริง ก็จะทำให้มีมูลค่ารวมมากกว่าหนึ่งหมื่นล้านเหรียญสหรัฐอย่างแน่นอน

2.4.การปรับตัวด้านมาตรการภาษีจากผลกระทบรัฐบาลลาวขึ้นภาษีนำเข้าสินค้าจากไทย สอดคล้องกับ International Institute for Trade and Development (International Institute for Trade and Development (ITD), 2015) ที่กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมด้านสินค้าจากผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากเมืองใหม่ จะต้องทำให้การค้าชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือ มีการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อลดขั้นตอนและอุปสรรคในการเดินทางและการส่งสินค้าข้ามแดน เพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนและความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้าน รวมทั้งการลดอุปสรรคและขั้นตอนการปฏิบัติงานในระดับ

เจ้าหน้าที่ที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อการค้า การลงทุน อาทิ การเร่งรัดขั้นตอนการดำเนินการ ผ่านด่านชายแดน การตรวจสอบหรือให้บริการเบ็ดเสร็จ ณ ที่เดียว

สรุป

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจการค้าชายแดน ตะวันออกเฉียงเหนือภายหลังการเกิดเมืองใหม่ในนครหลวงเวียงจันทน์ รวมถึงค้นหาแนวทาง ป้องกันผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจที่อาจจะเกิดขึ้นได้ หลังจากที่ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิง ลึกเก็บข้อมูลกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกว่า 21 คน และทำการยืนยันผลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่ระดับสูงสุด 3 คน ในขณะเดียวกันก็ใช้แบบสอบถาม 400 ชุด เพื่อศึกษาแนวโน้มการ จับจ่ายฝั่งไทยในอนาคตหลังจากมีเมืองใหม่ในนครเวียงจันทน์ สปป. ลาว แล้วจึงวิเคราะห์ผล ทางสถิติพบว่า ปัจจัยต้นที่สามารถส่งผลต่อแนวโน้มการจับจ่ายในอนาคตหลังเมืองใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัจจัยการประหยัดภาษีนำเข้า ในขณะที่แนวทางป้องกันผลกระทบทางลบของเศรษฐกิจ คือ จะต้องยกระดับการค้าและบริการให้ได้มาตรฐาน พัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญและ เมืองชายแดน พัฒนาคนและปรับตัวตามมาตรการภาษีนำเข้าสินค้าของรัฐบาลลาว ซึ่งจะช่วยให้การค้าชายแดนของไทย มีความพร้อมและสามารถรับมือกับการเกิดเมืองใหม่ในนคร หลวงเวียงจันทน์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ได้ ส่งผลให้เศรษฐกิจตามแนวชายแดนของไทยยังคงสามารถ ดำเนินต่อไปได้และไม่ได้รับผลกระทบทางลบจนเกินไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อภาครัฐบาล

1.1 รัฐบาลไทยควรให้ความสำคัญกับการรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศ ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์ทำเลที่ตั้งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศ เวียดนามและประเทศจีน เนื่องจาก สปป.ลาว มีพรมแดนติดกับไทย แต่สายสัมพันธ์ที่ดีระดับ รัฐบาลระหว่าง สปป.ลาว กับจีนยังคงมีความได้เปรียบในการขยายบทบาททางการค้าและการ ลงทุนมากกว่า เพื่อมิให้ไทยตกอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบประเทศคู่แข่ง

1.2 การสร้างเวทีเจรจาเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าในด้านต่าง ๆ การค้า ระหว่างประเทศกับ สปป.ลาว ส่วนใหญ่เป็นการค้าชายแดน แต่อุปสรรคที่สำคัญคือ ปัญหาการ ขนส่งสินค้าข้ามพรมแดน รวมถึงพิธีการทางศุลกากรของทั้งสองประเทศ ที่มีได้อำนวยความ สะดวกให้เกิดการค้ามากนัก หน่วยงานระดับภาครัฐที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องควรมี แนวทางที่ชัดเจนในการเจรจาเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าของทั้งสองประเทศ

2. ข้อเสนอแนะต่อภาคเอกชน

2.1 ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถของบุคลากรให้มีความสามารถในการสื่อสารภาษาลาว ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน โดยเฉพาะทักษะการเขียนภาษาลาวต่อการปฏิบัติงานในเขตชายแดนไทย-ลาว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-ลาว และเป็นการแสดงถึงการให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์กับประเทศลาวด้วย

2.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่อการปฏิบัติงานในเขตชายแดนไทย-ลาวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรมีความสามารถในการปฏิบัติงานต่อการกำหนดนโยบายส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-ลาวอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยนอกจากจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยควรนำผลการวิจัยทั้งสองส่วน มาทำการสังเคราะห์หาประเด็นที่สำคัญและสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการค้าชายตามชายแดน

เอกสารอ้างอิง

- Angeles, V. M. (2015). *U.S. - Mexico economic relations: Trends, issues and implications*. Retrieved August 25, 2019, from <https://fas.org/sgp/crs/row/RL32934.pdf>
- Banphot Wirunrat. (2015, August 10). Dean of the Faculty of Commerce Sciences Burapha University. (interview, Interviewer)
- Bitner, M. J. (1990). Evaluating service encounters; the effects of physical surroundings and employee responses. *Journal of Marketing*, 54(2), 69-82.
- Chan, K. (1999). Hukou and non-Hukou migrations in China: Comparisons and contrasts. *International Journal of Population Geography*, 5(6), 425-448.
- Chutha Thienthai. (2012). *The impact of the ASEAN community on Thai business and strategies for setting up*. Retrieved August 26, 2019, from <http://www.thai-aec.com/311#ixzz3ZuP1qCbh>
- Department of International Trade Promotion. (2014). *Bureau of Market Development Economic Community ASEAN and Asia*. Bangkok: Department of International Trade Promotion.

- Department of Trade Negotiations. (2012). *Lao People's Democratic Republic*. Bangkok: Ministry of Commerce.
- Exim Bank of Thailand. (2013). *AEC in focus*. Bangkok: Business Research Department Export Import Bank of Thailand.
- Farkhod, T. (2006). Uzbekistan and Russia: Alliance against a mythic threat. *Central Asia- Caucasus Analyst*, 7(1), 3-4.
- International Institute for Trade and Development (ITD). (2015). *Development of special economic zones in the border area suitable for Thailand*. Retrieved August 25, 2019, from <http://cpdhost.cpd.go.th/cpd/thaiaseancoop/download/Thai/Articlesรูปแบบการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณชายแดนที่เหมาะสมกับประเทศไทย.pdf>
- Lovelock, C. H., & Wright, L. (1999). *Principles of service marketing and management*. New Jersey: Pearson Education.
- Ministry of Tourism and Sports. (2011). *National Tourism Development Plan 2012-2016*. Bangkok: Ministry of Tourism and Sports.
- Nopparat Wongwittayaphanich Chitra Rojprasertkul and Sermsit Chomedsri. (2011). *Thai Border Trade Market Development: A Case Study of Rong Kluea Market Sa Kaew Province*. Chiang Mai: Institute for Public Policy Studies, Chiang Mai University.
- Office of Industrial Economics. (2011). *Regional Industrial Development Plan for Action Plan 4*. Border Industry Development Plan n.d.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2012). *Border Trade Report in the past 6 months (October 2011-2012)*. Bangkok: Bureau of Strategic Planning and Area Development Planning.
- Pierre, O., & Penner, G. (2009). *It's all Chinese to me: An overview of culture & etiquette in China*. North Clarendon: Tuttle.
- Prasert Wichitnopparat. (2014). *Attitudes of Lao consumers towards potential products and services for export of Thai SMEs*. Bangkok: Office of Small and Medium Enterprises Promotion.
- Senate Secretariat Foreign Language Office. (2015). *Knowing ASEAN*. n.d.

Songrit Phonngern. (2009). *Expanding the role of China and investment in the Mekong River*. Ubon Ratchathani: Mekong Sub-regional Social Research Center, Faculty of Liberal Arts Ubon Ratchathani University.

Thanyathip Sripana. (2010). *Mekong Sub-region: Tourism trade route*. Bangkok: Asian Studies Institute Chulalongkorn University.